

Omgangs- en gedragsprotocol

Zo gaan we met elkaar om en zorgen we ervoor dat het veilig en vertrouwd is voor iedereen op school!

Inleiding

Wij willen dat kinderen zich thuis voelen op onze school door ze een warm en veilig pedagogisch klimaat te bieden. Kinderen zijn pas in staat om te leren en zichzelf te ontwikkelen als ze zich veilig voelen en zichzelf kunnen zijn. Daarvoor is het nodig dat ze zich kwetsbaar kunnen opstellen en zich geaccepteerd voelen. Hier wordt dagelijks en structureel aandacht aan besteed o.a. tijdens de dagopening en de Kanjertraining. Toch is op iedere school wel eens sprake van pesten, ook op onze school. We vinden pesten een probleem, zien dit onder ogen en willen dit probleem serieus aanpakken. In dit omgangs- en gedragsprotocol staat beschreven hoe we hiermee omgaan.

Plagen of pesten?

Wanneer is er sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudige onderscheid is dit: **Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten.** Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld.

De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. Cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep.

De opvatting bestaat dat kinderen zijn in te delen in pesters en gepesten of in daders en slachtoffers. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffers lang niet altijd zo eenvoudig te scheiden zijn en soms een en dezelfde persoon is. Kanjertraining richt zich daarom niet alleen op de pester of op de gepeste, maar op de gehele groep. De aanpak moet zo zijn dat alle kinderen er baat bij hebben.

Kern van de Kanjeraanpak is: Zet het onderling vertrouwen terug in de groep. Zoek met elkaar oplossingen die ook in de toekomst haalbaar zijn. Zowel kinderen, leerkrachten als ouders worden bij de aanpak betrokken. De Kanjertraining heeft veel oefeningen, zowel preventief als curatief, om het vertrouwen en de respectvolle omgang met elkaar te realiseren. De petjes zijn hierbij een hulpmiddel en helpen om een duidelijk onderscheid te maken tussen "de wereld van vertrouwen" en "de wereld van wantrouwen".

De Kanjerafspraken

De Leidse Houtschool streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat vanuit de normen en waarden uit de Bijbel en binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de Kanjerafspraken anderzijds.

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- We werken samen
- We hebben plezier
- We doen mee

De Leidse Houtschool zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school “de baas/ het gezag” en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan wordt gekozen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: we zoeken een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet, en borgen gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haat gerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht. In alle groepen van de Leidse Houtschool wordt Kanjertraining gegeven door de eigen leerkracht.

De Kanjerpetten

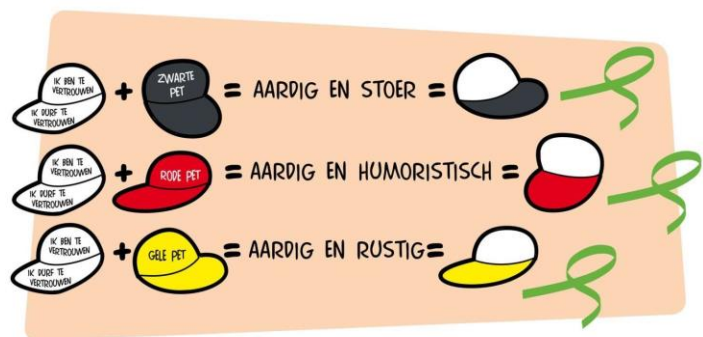
Bij de Kanjertraining horen petten die staan voor het gedrag dat de kinderen vertonen. Het is de bedoeling dat kinderen zich bewust worden van hun eigen gedrag en dat ze voor bepaald gedrag kunnen kiezen.

De witte pet/ tigger is een kanjer. Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt voor zichzelf op en voor anderen. Maar weet ook wanneer het tijd is om weg te lopen.

De rode pet/aap neemt niemand serieus ook zichzelf niet, hij/zij lacht overal om. Het is een meeloper en hij/zij versterkt hierdoor het gedrag van de zwarte pet.

De gele pet/konijn heeft een negatief zelfbeeld en komt niet voor zichzelf op of voor anderen. Loopt liever snel (bang) weg.

De zwarte pet/ vogel vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks. En laat dat aan andere kinderen voelen. Alle anderen deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij doet. Hij/zij pest andere kinderen.

We willen met de Kanjertraining bereiken dat alle kinderen zich gaan gedragen als een witte pet. Elk met zijn eigen karakter als basis.

Er ontstaan problemen als de witte pet van het vertrouwen wegvalt. We vervallen dan in reacties die niet meer passen in de cultuur van wederzijds respect. Het recht van de sterkste begint te gelden. Voor de hierboven genoemde positieve eigenschappen komt het woordje “te” te staan. Kinderen reageren dan te krachtig, te stoer en bedenken plannen die ten koste gaan van anderen. De vrolijke kinderen reageren te lollig met humor dat ten koste van zichzelf of een ander. Het gedrag is onvoorspelbaar en onbetrouwbaar. De vriendelijke en bescheiden kinderen reageren angstig of te lief. Deze kinderen cijferen zichzelf helemaal weg en worden als het ware onzichtbaar. Als het onderling vertrouwen wegvalt, gaat wantrouwen overheersen. De kans is groot dat verschillende kinderen zich niet meer veilig voelen in een groep.

De smileyposter

Ieder mens maakt weleens fouten. De weg van de mens en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders en leerkrachten hebben die opvoedingsplicht. In gesprek met kinderen en volwassenen wordt de voorwaarde gehanteerd dat binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving veel mag zolang rekening met elkaar gehouden wordt. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagt je.

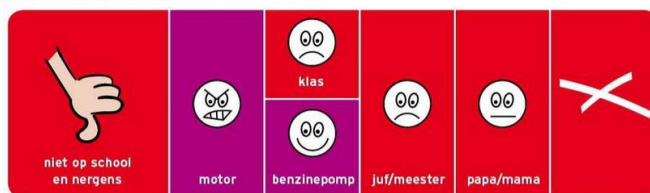
Deze anderen zijn:

1. Jouw klasgenoten en andere leerlingen op school;
2. De leerkrachten, de directie, de ouders van andere kinderen;
3. Jouw ouders, die trots op je kunnen zijn. Omdat jij iemand bent die is te vertrouwen. Als je iets vertelt, dan vertel je het hele verhaal en niet toevallig het belangrijkste stukje even niet;
4. Mensen die op eenzelfde manier doen als jij, maar ook mensen die anders doen dan jij.

Dit doen we wel:

Dit doen we niet:

De Leidse Houtschool neemt het overzicht van de smileys uit de Kanjertraining als uitgangspunt: “Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf of meester, (en jouw ouders als die erachter komen) dan gaan we dat niet doen op school.” Je blijft fatsoenlijk en je laat je gedrag niet bepalen door je uitdager(s): “Geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes.” Mocht een leerling zich niet willen houden aan deze afspraken, dan wordt dat met de ouders van het betreffende kind besproken. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school.

Preventie

Met behulp van de Kanjerlessen doet de Leidse Houtschool aan preventie van probleemgedrag.
Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. Er wordt onderscheid gemaakt tussen onvermogen en onwil.
 - 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
 - 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje.
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder.

U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: “Een goed voorbeeld doet goed volgen.”

U mag verwachten dat de leerkrachten twee gedragstalen weten te spreken. De ene gedragstaal is straatcultuur (= directief: duidelijk, helder en grensstellend), de andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect (richt zich op het geven van inzicht). Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect.

Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. Zeur gerichte of wraak- en haat gerichte reacties vinden geen voedingsbodem bij de leerkrachten. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

Wat wordt van u als ouder verwacht?

Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

1. Wij verwachten dat u andere ouders, kinderen en leerkrachten respectvol benadert.
2. Ouders spreken in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doen wij ook over u en uw kind. Kunt u dat niet, dan houdt u uw mond.
3. Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met school. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. Het team van de Leidse Houtschool is hierin uw medestander.
4. U kent het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld, of een oplossing wordt gezocht en kwaadsprekerij of roddel.
5. U onthoudt zich van kwaadsprekerijen op internet of via WhatsApp.

In de praktijk:

Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.

Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.

Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.

Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden.

“Val ons niet lastig met gezeur over ons kind. Ons kind mag zijn zoals het is!”

Grensstellend

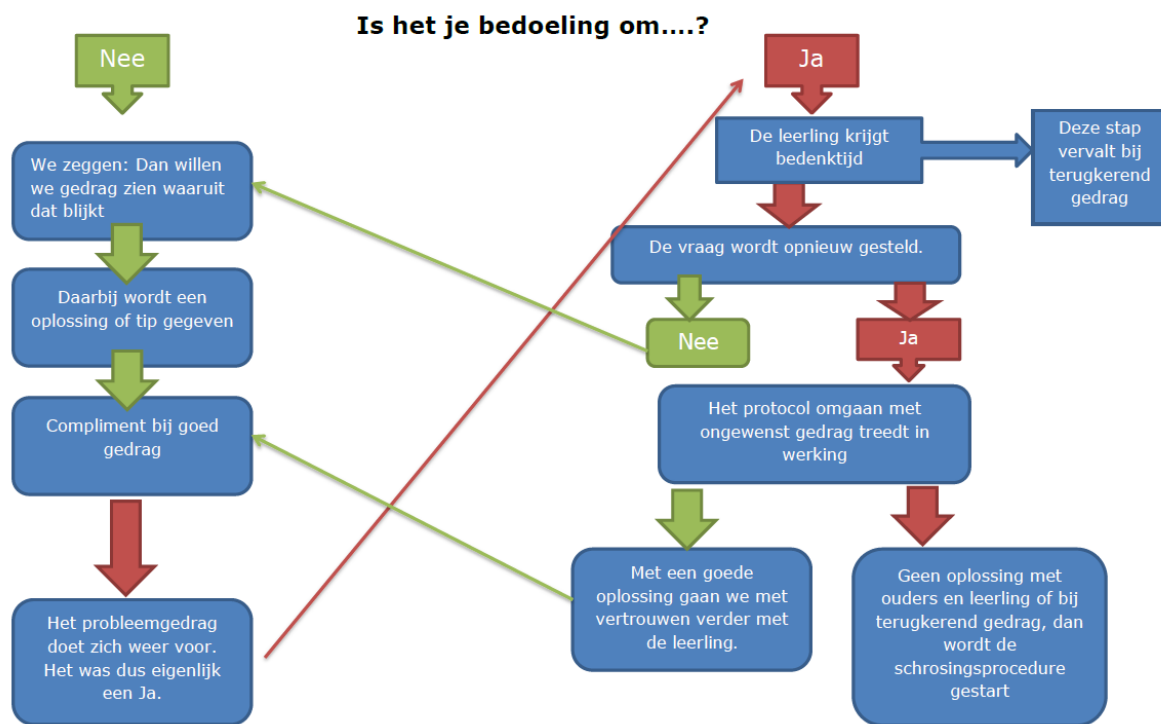
De Leidse Houtschool heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten.

We leren de kinderen hoe ze een volgende keer met een situatie om kunnen gaan.

We leren ze hoe emotionele of materiële schade hersteld kan worden.

We leren ze hoe we weer verder kunnen met elkaar.

In een conflict wordt daarom gevraagd naar de bedoeling van het kind. “Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken?” Is het jouw bedoeling hem pijn te doen? Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders. Is het wel jouw bedoeling dan doe je het goed, maar dan heb je nu wel een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier.” Cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van de leeftijdsgenoten van de pester. Zolang deze het pesten aanmoedigen, “benzine geven aan” een vervelend lopend motortje, is het voor de pester moeilijk om te stoppen.

Signaleren van pesten:

Wij laten de leerlingen van de groepen 4 t/m 8 twee keer per jaar de leerlingvragenlijst invullen van het Kanjer volg- en adviessysteem. Daarnaast wordt in de groepen 3 t/m 8 regelmatig een sociogram afgenomen. Op deze manier brengen wij stelselmatig de sociale situatie van de groep in kaart waarbij de leerkrachten mogelijke problemen tussen kinderen tijdig kan signaleren. Dit helpt om pesten beter en sneller aan te pakken. Melden van pesten: Ouders, leerlingen en betrokkenen kunnen zich altijd richten tot de (eigen) leerkracht, intern begeleider of directie. Ook de vertrouwenspersoon kan hierbij helpen.

De aanpak

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander middels rollenspel.

Kom je naar gedrag tegen? Zeg en doe dan dit:

1. Wil je ermee stoppen? Ik vind het vervelend dat je dit (schelden, achterna roepen, slaan enz.) doet.
2. Wil je er niet mee stoppen? Meen je dat?
3. Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in. Je haalt je schouders op en gaat iets gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft eigen baas (je laat je niet bepalen door een vervelend persoon) je doet als de witte pet.
4. Ga weg bij vervelend gedoe. Zoek een maatje, doe iets gezelligs, maak een kletspraatje met iemand anders. Op die manier kom je meestal van pesters af.
5. Zorg ervoor dat je zelf geen benzine geeft. Ga je reageren dan wordt het alleen maar erger.
6. Stopt het niet? Ga dan naar je juf/ meester
7. Op social media volg je dezelfde gedragslijn. Met dit verschil dat je hulp kunt inroepen bij www.meldknop.nl. Je doet dat nadat je met je ouders hebt besproken wat er aan de hand is.

